

1. VRSTA PRIJAVE

Individualno: Emina Talić-Hakanović

2. MOJA PEDAGOŠKA UVJERENJA (Ukoliko je prijava u paru onda navodite zajednički tekst o pedagoškim uvjerenjima) *minimalno 100 - maksimalno 300 riječi*

Svako dijete jeste individua za sebe i posjeduje značajne potencijale koje vrijedi prepoznati i razvijati, kako zbog dobrobiti samog djeteta, koja je prioritet, tako i zbog dobrobiti i napretka cijelog društva. Velika je ljubav i blagodat, ali i odgovornost imati u rukama takvo blago resursa, koji bi mogli uz adekvatan poticaj iznjedrili rješenja za globalne probleme čovječanstva. Predškolska djeca spontano koriste oko 95% svojih ukupnih kreativnih potencijala, a prema istraživanjima kreativnost uz samopouzdanje naglo opada polaskom u školu. U našem vrtiću vjerujemo da kvalitetnim odgojno-obrazovnim radom i dobrim poticajnim praksama možemo statistiku promijetiti u korist djece, ali i naše budućnosti, opstanka planete Zemlje i svijeta.

Kada upitate grupu djece predškolske dobi: "Ko zna da crta?...pjeva?...svira?...gradi?...vozi avion?...pleše?...pravi kolač?..." Doživjet ćete nešto što liči na pravu čaroliju. Vidjet ćete prekrasnu sliku sa mnogo ruku dignutih u vis i mnogo pari radoznalih "okica" koje sa nestrpljenjem čekaju signal da to pokažu, jer djeca predškolske dobi imaju bezgraničnu maštu, otvoren i fleksibilan um koji im dopušta vjerovanje da mogu mnogo postići.

Zato je izuzetno važno koristiti inovativne metode i strategije učenja i poučavanja, stvarati takvo poticajno okruženje u kojem će djeca graditi i zadržati samopozdanje, otvoreni um i kreativnost od predškolske do zrele dobi. To nije običan posao, to je misija u kojoj stvaramo mjesta gdje djeca i mladi sretno i zdravo rastu i razvijaju se do svojih punih potencijala i izrastaju u zrele, sretne i ostvarene ljude koji mogu riješiti globalne probleme čovječanstva. U skladu sa našim pedagoškim uvjerenjima slogan našeg vrtića jeste "Mjesto gdje djeca sretno i zdravo rastu i razvijaju se".

3. INOVATIVNA PRAKSA

NASLOV/NAZIV:

DJECA SU ČUVARI PLANETE I SVIJETA

KRATAK OPIS PRAKSE

(do 200 riječi - jedan paragraf):

Naša inovativna praksa predstavlja **projekat "DJECA SU ČUVARI PLANETE I SVIJETA"**, koji smo realizirali cijelu pedagošku 2021/2022.godinu, s ciljem jačanja svijesti o važnosti očuvanja planete Zemlje i očuvanja mira u svijetu. Projekat sadrži aktivnosti iz oblasti **ekološkog** odgoja, odgoja za **toleranciju** i **dramskog** odgoja.

Inspirisani ručno rađenim lutkama i pričom koju je jedna divna tetka napisala za vrijeme pandemije iz ljubavi, razdvojenosti (Amerika - BiH) i nedostajanja, nastala je potpuno originalna naša autorska predstava **"Kad se male ruke slože"**, koja ukazuje na važnost pčela u ekosistemu i važnost zajedništva. Ova predstava je možda mogla biti zasebna inovativna originalna praksa.

Sve navedene aktivnosti u toku cijele godine rezultirale su **realizacijom Festivala za ekologiju i mir "Djeca su čuvari planete i svijeta"** na Velikoj sceni Bosanskog narodnog pozorišta u Zenici, sa učešćem oko 200 djece uzrasta od 10 mjeseci do 12 godina, učešćem roditelja, mnogih stručnjaka iz zajednice, angažman i volonterski doprinos velikog broja studenata, te sjajnu medijsku praćenost (RTV FBiH, Hayatovci HD, RTV Zenica, Kalman radio,

	preko 20 portala). (Prilog 01) Specifični cilj manifestacije jeste jačanje svijesti o važnosti, a opći cilj manifestacije je poticanje, razvijanje i promoviranje nadarenosti i talenata djece rane, predškolske i školske dobi, te jačanje samopouzdanja djece.
KATEGORIJA (Molim Vas da označite odgovarajuću kategoriju)	Kategorija 5: Stručni/e saradnici/e na svim nivoima odgoja i obrazovanja

DETALJAN OPIS:
POLAZIŠTA (Šta je prethodilo opisanoj praksi; kako je i zašto došlo do primjene opisane prakse?)

Sadržaji ekološkog, dramskog i odgoja za toleranciju su bili integrirani i redovno prisutni u radu sa djecom od uvijek u našem vrtiću.

Prije ovog projekta i kompleksne inovativne prakse **implementirali smo mnoge projekte i aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom, energetske efikasnosti i zaštite životne sredine**, a neki najznačajniji su:

1. Priredba sa oko 100 djece i 300 gostiju "Djeca su čuvari planete" - 2013. godine (objava na Zenicablogu, Youtube kanal),
2. Predstava u trajanju od 45 minuta "Čuvari planete" 2014. u saradnji sa udruženjem E-grupa izvedena u KŠC Zenica i na Smotri dramskog stvaralaštva BNP Zenica (Youtube kanal),
3. Mikrobilje u vrtiću u saradnji sa UG "Mreža kompetencija" Zenica - 2019. (portali i FB stranica vrtića),
4. Pravilno zbrinjavanje otpada u saradnji sa preduzećem Alba - 2020. (FB stranica vrtića),
5. Sadnja bilja, briga o bilju i prvi plodovi - 2020. (portali i FB stranica vrtića),
6. Festival zdravlja o organskoj hrani "Vitaminima protiv korone" - 2020. objavljeno na nekoliko portala...

Ponosni smo na činjenicu da je naš vrtić za 14 godina rada organizirao preko **50 kulturno-javnih manifestacija sa** učešćem na desetine djece i mnogobrojne pojedinačne nastupe dramskih, plesnih ili drugih uradaka na manifestacijama drugih organizatora. To nam je bila osnova da se usudimo napraviti svoju autorsku predstavu za djecu "**Kad se male ruke slože**", te organiziramo veliku manifestaciju **Festival za ekologiju i mir "Djeca su čuvari planete i svijeta"**, koji je prepunio Veliku scenu Bosanskog narodnog pozorišta u Zenici sa oko 500 gostiju, imao preko 200 učesnika, te bio medijski sjajno prezentiran, a sve sa ciljem jačanja svijesti o važnosti očuvanja planete Zemlje i očuvanja mira u svijetu.

U okviru cjelovitog razvojnog programa kroz različite aktivnosti, djecu nastojimo upoznati sa pojmom **tolerancija**, učimo o sebi, učimo jedni o drugima, razgovaramo o različitostima i o tome kako kvalitetno zajedno živjeti. U našem vrtiću zajedno slavimo sve praznike i predstavljamo kulturu i tradiciju sva tri naroda koja žive u Bosni i Hercegovini. Sve to je bila polazna tačka za realizaciju dijela programa Festivala gdje smo kroz recitacije, igrokaze i tradicionalne plesove predstavili 11 zemalja svijeta i na kraju našu Bosnu i Hercegovinu.

CIJL I ŽELJENI ISHODI (sa kakvim ciljem ste realizovali navedenu praksu; šta ste željeli postići)

Cilj provođenja inovativne prakse jeste jačanje svijesti o važnosti očuvanja planete Zemlje i očuvanja mira u svijetu, te poticanje, razvijanje i promoviranje nadarenosti i talenata djece rane, predškolske i školske dobi uz jačanje njihovog samopouzdanja.

ISHODI:

Ekološki odgoj:

- dijete poštuje prirodu i shvata značaj očuvanja životne sredine za život čovjeka,
- dijete je usvojilo i primjenjuje postupke koji će sačuvati naš okoliš, planetu Zemlju,

Odgoj za toleranciju:

- dijete se odnosi sa poštovanjem prema drugima i drugačijima od sebe,
- dijete se odlično snalazi i komunicira u grupi različite djece,
- dijete iskazuje poštovanje o različitim kulturnim i religioznim simbolima i praznicima,
- dijete želi učiti o drugim narodima, kulturama i običajima.

Dramski odgoj, razvoj nadarenosti, talenata i samopouzdanja:

- samopouzdanje dijete koje uživa u javnom nastupu i slobodno se kreće scenom,
- dijete ima bogatiji rječnik,
- dijete ima razvijenije govorne i izražajne vještine,
- dijete bolje razumije međuljudske odnose i ponašanja,
- lako i jasno artikulira svoje kreativne ideje,
- dijete bolje izražava različite emocije,
- promocija dječijeg stvaralaštva.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE (*Opis postupaka i koraka u realizaciji. U tekstu naznačite naziv i broj priloga koji se odnosi na taj segment/fazu realizacije.*)

Naša inovativna praksa predstavlja **projekat "DJECA SU ČUVARI PLANETE I SVIJETA"**, koji smo realizirali u obliku aktivnosti ekološkog, dramskog i odgoja za toleranciju, a koje su bile i određena priprema scenskog i izložbenog programa isplaniranog Festivala za ekologiju i mir "Djeca su čuvari planete i svijeta".

1. Ekološki odgoj

Potaknuti velikim interesom djece za istraživačke aktivnosti u prirodi i igru sa pedagoški neoblikovanim materijalima koji su u njihovom okruženju prisutni svakodnevno, realizirali smo sljedeće aktivnosti: uređenje eko kutka; hranimo ptice tokom zime; ekološke radionice i aktivnosti s djecom; ekološke aktivnosti u saradnji s lokalnom zajednicom; ozelenjavanje dvorišta, sijanje i sadnja cvijeća i povrća, njegovanje biljaka; organiziranje skupljanja sekundarnih sirovina; postavljanje spremnika za reciklažu papirne, plastične i limene ambalaže; kompostiranje; rad s prirodnim materijalima; skupljanje biljaka, šetnja po okolini i izleti u prirodu; likovno stvaralaštvo na temu očuvanja životnog okoliša; kreiranje predstave sa ekološkim ciljem ukazivanja na važnost pčela u ekosistemu "Kad se male ruke slože" (više pod 3.). (*Prilog 01*)

2. Odgoj za toleranciju

Razvijali smo toleranciju kroz mnoge teme koje su planirane Godišnjim planom i programom rada, kao što su: "Moje tijelo" (prihvatanje fizičkih razlika među djecom), "Moja porodica" (prihvatanje djece koja potiču iz različitih potpunih ili nepotpunih porodica i sl), "Moja domovina" (usvajanje kulture i tradicije domovine), "Moj grad" (upoznavanje sa vjerskim objektima u našem gradu), "Put oko svijeta" (učili smo o različitim kulturama svijeta), a sve veće vjerske praznike islamske, katoličke i pravoslavne vjeroispovijesti obilježavali smo zajedno, gdje su djeca učila o običajima, razmjenjivala čestitke, te uživala u degustaciji bogatih prazničnih trpeza. U drugom polugodištu razvijali smo toleranciju kroz upoznavanje sa kulturom i tradicijom zemalja koje smo odlučili predstaviti na Festivalu (više pod 4.). (*Prilog 01*)

3. Dramski odgoj - Kreiranje predstave "Kad se male ruke slože"

Sa ponosom vam predstavljamo 100% našu originalnu autorsku predstavu "**Kad se male ruke slože**" koja je nastala iz ljubavi, razdvojenosti (Amerika - BiH) i nedostajanja jedne divne tetke za vrijeme pandemije.

Kada jedna divna tetka, Aida Talić (sestra aplikanta prakse), zbog pandemije ne može doći dvije godine iz Amerike, ona isplete svojoj Selmi lutke, pa napiše lutkarsku predstavu i sve to pošalje poštom. Direktorica i osnivačica vrtića "Abakus", Emina Talić-Hakanović, aplikant ove prakse, uradi adaptaciju, dramaturgiju, režiju, kostimografiju, scenografiju, izbor zvučnih efekata i muzike, pozove odgajateljice na veliki izazov "uvježbati predstavu sa 20-tak četvorogodišnjaka". Korepeticiju i pripremu predstave sa djecom je radila odgajateljica Vildana Čeliković.

Ovom predstavom smo željeli ukazati da je **važnost pčela u eko-sistemu nemjerljiva**, jer o pčelama ovisi oprašivanje oko 80% biljnih vrsta koje se koriste za prehranu. Zato bismo trebali smanjiti upotrebu pesticida kako bi naše pčelice bile zdrave i opstale na našem planetu. U predstavi pet pčelica se igraju i sakupljaju nektar. Kada se umore, jedna pčelica Zuzi se izdvaja da odmori na Tratinčici. Šta se dalje desilo, pogledajte na videozapisu u prilogu. Na kraju predstava šalje poruku da se u prirodi nikada ne izvajamo od svojih drugova i da smo najjači kada radimo zajedno.

Predstava je na Smotri dramskog stvaralaštva vrtića i škola ZE-DO kantona BNP Zenica, 3.12.2022.g., osvojila tri nagrade i to: Nagradu za najbolju predstavu u cjelini, Nagradu za kolektivnu igru i Nagradu za partnersku igru. (Prilozi 01 i 02)

4. Festival za ekologiju i mir "Djeca su čuvari planete i svijeta"

Pred punom salom roditelja, rodbine, zvanica, gostiju i predstavnika medija Velike scene Bosanskog narodnog pozorišta u Zenici, 18.6.2022. od 12h, održan je Festival za ekologiju i mir „Djeca su čuvari planete i svijeta“ s ciljem jačanja svijesti o važnosti očuvanja planete Zemlje i očuvanja mira u svijetu. Velika scena Bosanskog narodnog pozorišta je bila mala za 200 učesnika ove fantastične manifestacije, polaznika vrtića „Abakus“ u Zenici, roditelja, učenika Katoličkog školskog centra „Sveti Pavao“ Zenica, članova Hrvatskog kulturnog društva „Napredak“ i Kulturno-umjetničkog društva „Željezara“ Zenica, kao gostiju, te studenata-volontera Univerziteta u Zenici. Opći cilj manifestacije je poticanje, razvijanje i promoviranje nadarenosti i talenata djece rane, predškolske i školske dobi, te jačanje samopouzdanja djece.

Na početku Festivala prisutnima se obratila osnivačica i direktorica vrtića „Abakus“, Emina Talić-Hakanović, riječima dobrodošlice, zahvalama roditeljima, medijima i prijateljima projekta, te najavila odličan program kroz koji će djeca pokazati koliko mogu, znaju i žele. Istakla je da u programu učestvuju sva upisana djeca, **jer u „Abakusu“ vjeruju da svako dijete bez izuzetka ima značajne potencijale koje vrijedi otkriti i razvijati.** (Prilog 03)

Program su svečano otvorili najmlađi i najsladji, polaznici mlađe jasličke grupe, koji su sa svojim roditeljima i zastavama svijeta plesali uz pjesmu „**Djeca su ukras svijeta**“. Njihovi malo stariji drugari iz starije jasličke grupe, izveli su „**Ukrajinski ples**“, koji smo posvetili djeci kojoj je uskraćeno osnovno pravo na sigurnost i tražili **mir za Ukrajinu**.

Nastavak programa sadržavao je tačke o ekologiji, gdje se ukazalo na važnost opstanka pčela izvedbom predstave "**Kad se male ruke slože**", problem globalnog zagrijavanja izvedbom tačke "**Frozen-Let it go**", problem zagađenog zraka izvedbom horske pjesme "**Hoću čist zrak**" i problem zagađenosti okeana plesom "**Baby shark**".

Nakon tačaka usmjerenih na ekologiju, nastupili su gosti, KŠC „Sveti Pavao“ Zenica, sa emotivnom izvedbom pjesme „**Samo da rata ne bude**“, koja je publiku dirnula do suza.

Nakon poslanih poruka mira, publika je mogla da uživa u šarolikosti tačaka sa kojima je predstavljeno 11 zemalja svijeta sa ciljem da se pokaže kako su različitosti bogatstvo i ljepota, a ne razlog za sukob.

UKRAJINA: Tradicionalni ples Ukrajine starije jasičke grupe (Tačka bila na početku zbog kratke pažnje beba, a ostale zemlje su predstavljene nakon tačaka za ekologiju.),

FRANCUSKA: Recitacija o Francuskoj i performans predavljanja zemlje,

JAPAN: Recitacija o Japanu,

NJEMAČKA: Recitacija o Njemačkoj i izvedba narodnog plesa "Figaro",

KONGO: Recitacija Kongo i ples "Idemo u Afriku",

TURSKA: Recitacija Turska i narodni ples,

MEKSIKO: Recitacija Meksiko i Meksički ples u kišno popodne,

IRSKA: Recitacija Irska i narodni ples,

ITALIJA: Recitacija Italija i narodni ples Tarantella,

AUSTRALIJA: Recitacija o Australiji,

VELIKA BRITANIJA: Hrska pjesma "The Greetings song".

Sve je izgledalo kao u bajci, scena se šarenila od mnogobrojnih scenografskih elemenata, zastava i kostimografije, a projekcijom, svjetlosnim i zvučnim efektima postignut je zavidan nivo kvalitete izvođenja svake tačke.

Nakon izvedbe horske pjesme "Nek svud ljubav sja", predstavljena je i **BOSNA I HERCEGOVINA** plesom uz navijačku himnu "**Hajmo Bosno, hajmo Hercegovino**" uz dresove, projekciju, zastave i druge navijačke rekvizite. Ljepota i šarolikost naše domovine predstavljena je kroz izvedbu pjesme „Ne dirajte mi ravnice“ gostiju iz HKD „**Napredak**“ Zenica i folklorne izvedbe „**Gradskih igara**“ KUD „**Željezara**“ Zenica.

Zahvalnice su dodijeljene medijima, prijateljima projekta, gostima u programu, studentima, te roditeljima koji su svojim stručnim savjetima i znanjem pomogli da se Festival realizira na ovakvom nivou, a to su: Lana Delić, Zoran i Danijela Čurić.

(Svi prilozi su dokumentacija za Festival)

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI (Koje ste rezultate postigli? Kako to znate i čime možete potkrijepiti?)

Pored mnogobrojnih pozitivnih ishoda koje smo naveli u dijelu aplikacije "**Cilj i željeni ishodi**", koje u praksi vidimo kod djece koja su učestvovala u projektu, naš projekat i inovativna praksa je u potpunosti ostvarila specifični i opći cilj. Specifični cilj je bio jačanje svijesti o važnosti očuvanja planete Zemlje i očuvanja mira u svijetu, a opći: poticanje, razvijanje i promoviranje nadarenosti i talenata djece rane, predškolske i školske dobi uz jačanje njihovog samopouzdanja.

Realizacija projekta i naše inovativne prakse je izazvala oduševljenje djece, roditelja, kolega, stručnjaka, šire javnosti, medija, naših sugrađana, a to možemo potkrijepiti našim priložima i činjenicama da je projekat okupio na jedno mjesto:

- oko 200 djece uzrasta od 10 mjeseci do 12 godina,
- oko 400 roditelja koji su bili uključeni u samu pripremu nastupa djece, scenografije i kostimografije,
- oko 500 gostiju: roditelja, zvanica, predstavnika medija,
- oko 20 studenata volontera,
- tri gostujuće organizacije sa desetine njihovih članova,
- mnoge stručnjake,

Sve gore navedene učesnike možete vidjeti kroz fotografije i videozapise u medijima, te Facebooku, Instagramu, Youtubeu vrtića "Abakus" i prilogu 01.

- tri televizijske kuće koje su mjesec dana unaprijed najavljivale "Festival", a FTV je napravila i odličan prilog o

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2022.

realizaciji Festivala (Najavni spot i završni prilog objavljeni na Facebooku, Instagramu i Youtubeu),
- oko 20 objava na portalima (U prilogu Fotografije i linkovi),
- skoro 1000 ljudi je pozitivno reagovalo na album o održanom Festivalu, a ostavili su i desetine pozitivnih komentara - Pinovani post na stranici facebook stranici vrtića "Abakus" Zenica.

Pored toga smatramo da je neprocjenjivo vrijedno što smo napravili predstavu koju mogu izvesti djeca predškolske dobi, jer smo svjesni koliko je teško naći tekstove i godinama tragamo za istim. Pripremom predstave "Kad se male ruke slože" oduševili smo djecu, a izvedbom roditelje, širu javnost, kolege, ali i stručnjake koji se bave dramskim metodom. Predstava je na Smotri dramskog stvaralaštva vrtića i škola ZE-DO kantona BNP Zenica, 3.12.2022.g., osvojila tri nagrade i to: Nagradu za najbolju predstavu u cjelini, Nagradu za kolektivnu igru i Nagradu za partnersku igru. (Prilog 02)

Poseban dokaz uspješnosti prakse i našim sjajnim rezultatima su pisane pohvale koje možete naći u Prilogu 01 i opširnije u pinovanom postu na našoj FB stranici.

Dotatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Projekat "Djeca su čuvari planete i svijeta" i Festival za ekologiju i mir "Djeca su čuvari planete i svijeta" su realizirali kao tim svi naši zaposlenici: Emina Talić-Hakanović, Demira Hamzić, Belikisa Bojinović, Alma Dudić, Sanida Čerimić, Zineta Jusić-Mihajlović, Lejla Bujak, Meliha Bašić, Vildana Čeliković, Almedina Čamdžić, Armina Lončar, Mirha Skopljak, Amila Nešust-Bišić, Mubina Karić, Azemina Turanović, Sanela Delić, Nejra Purić i Adisa Gluhić.

Predstavu "Kad se male ruke slože" (tekst, postavku režije, rješenje scenografskih elemenata i kostimografije) ustupamo kolegama (prilog) na korištenje i javno izvođenje sa djecom uz uslov navođenja autora predstave, a to su: Aida Talić (autor teksta) i Emina Talić-Hakanović (adaptacija, dramaturgija, režija, scenografija, kostimografija, izbor zvučnih efekata i muzike). Ovo navodimo samo zbog namjere da se tekst objavi ili prijavi na konkurse, pa da ne bismo morali dokazivati da smo autori.

Stojimo vam, također, na raspolaganju za sve druge informacije i savjete koji vam mogu pomoći da realizirate predstavu, ali i neki drugi sadržaj Festivala za ekologiju i mir "Djeca su čuvari planete i svijeta".

Vrtić "Abakus" Zenica

Fra Ljube Hrgića 12

72 000 Zenica

Bosna i Hercegovina

T: 032 405 330

M: 061 913 611

E: abakusdirektorica@gmail.com

FACEBOOK: <https://www.facebook.com/puabakus.zenica>

INSTAGRAM: https://www.instagram.com/jaslice_i_vrtic_abakus/

YOUTUBE: <https://www.youtube.com/user/AbakusZenica>

PRILOZI

1. Obrazac za prijavu na Nagradu za inovativne nastavnike/ce - Emina Talić-Hakanović,
2. Izjava o autentičnosti, autorstvu i plagijarizmu - Emina Talić-Hakanović,
3. Prilog 01 - Fotografije i linkovi,
4. Prilog 02 - Video o predstavi "Kad se male ruke slože",
5. Prilog 03 - Prilog o Festivalu za ekologiju i mir "Djeca su čuvari planete i svijeta".

NAGRADA ZA
INOVATIVNE
NASTAVNIKE